

19. Mar. 1845

FAKTA

Dato:
19. Mar. 1845

Sidetal:
Dagbog D, side 21-22

Dagbogens placering:
Den Hirschsprungeske Samling

Trykt udgave:
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –
Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 263-
264

TRANSSKRIFTION

19 Martz

Vished

Igaar Morges bragte den kjære Lorenzo¹ mig den glade Tidende: at jeg har faaet Stipendiet. En eneste Dag har saaledes kjørt alle Tanker omkring i mit Hoved, at jeg neppe kjender mig selv. Jeg, der gik med suurt Ansigt omkring, vranten og gnaven – iler nu fra et Sted til et andet, bliver gratuleret og modtaget med Venlighed. Ja, da jeg igaar gik hen at gratulere den gamle |Conferentzraad| Brandis² paa hans Fødselsdag, tiltaledes jeg endog af Mennesker, der tidligere aldrig vilde seet til mig, o de løierlige Narre! er jeg da en anden nu fordi jeg skal see fremmede Lande. Den stive pedantiske Capt: Holsteen³ selv, der vist dybt har foragtet min ringe Person, var aimable; og hans Exelence Grev Moltke⁴ til Aagaard var saa naadig at underholde sig med mig en Stund; den Sjæl! han skulde vide, at jeg i Vinter har syslet med den Steensætning, han for et Par Aar siden ødelagde, for at forvandle den til et Steengjærde, en Gjerning, hvorfor han blev taget under Behandling af Prof. Peer Hjort⁵ i Sorø, der ingenlunde lagde Fingrene imellem. Bliver man saa let en interessant Person, hvad maa det da blive, naar man har reist. Det er dog besynderligt, hvor dyb den Beundring for det Fremmede er hos os. Jeg synes, jeg var mere værd, naar jeg i gamle Dage med stille Begeistring opfattede og gjengav efter Evne vor Natur, da der var Fred og Fryd i mit Indre, end nu, da jeg i Følelsen af Svaghed og Søndersplittelse søger ved en Reise at glemme og lære, fordi der er ikke Liv nok i mig til at producere. Men da ændsede Ingen mig, og uden Bitterhed •22• trak jeg mig mere og mere ind i mig selv, og har nu ogsaa lært: at Verdens Yndest er en saa ganske ligegyldig Ting, at jeg inderlig beklager hvem der i Selskabslivets Solskin og Regn seer Noget, der kan have Indflydelse paa deres Tilfredshed. Nei, i mit eget Indre er en Verden, der skal have mine bedste Kræfter, mine bedste Tanker og til Gjengæld gier den mig mine bedste Timer. Har jeg end malet Lidt i Vinter, saa har jeg dog ikke været reent aandelig død; det blev en Trang for mig at læse og hver Nat i lang Tid har jeg saaledes et Par Timer efter at jeg kom hjem, da jeg desværre har fordømmet været ude om Aftenen i lang Tid, siddet og læst, stjaalet den Tid fra Søvn og fritaget mig for det slemme Nag over at tilbringe saa mange Aftener ude, hvad ikke godt kan være anderledes om jeg blot nogenlunde skal vedligeholde de altfor talrige Bekjendtskaber jeg har. Nu rives jeg ud af det Hele, Gud ske Lov, og ønsker blot at jeg maa paa Reisen være utrættelig i at samle Kundskaber og Erfaringer, jeg fattes saa meget af begge Dele. – I Mandags Aftes da Forsamlingen var i Academiet og min Spænding paa det Høieste, var jeg hos Grundtvigs⁶ og kunde i Sandhed ikke bedre tilbragt denne Aften; den vil være uforglemmelig i min Erindring. Vi vare en Deel Unge der sammen og geraadede i hørøstet Disput, som Præsten tilsidst kunde høre i sit Værelse, og da han kom ind

deeltog han selv deri med Liv og Varme. Æmnet var: Forholdet mellem det Dunkle, Ubevidste og det videnskabeligt Klare, hvilket sidste Lieut: Blom og Johan Grundtvig⁷ vilde hæve paa det Førstes Bekostning. Det Nærmere vilde det være mig umuligt at gjengive, men Sagen var af den Natur, at den nødvendig maatte interessere den gamle, mærkelige Mand, jeg anseer det for en stor Lykke af have kjendt, og hans Yttringer vare ogsaa saaledes, at han ganske rev mig hen, og jeg tit glemte reent, at man paa samme Tid i Academiet afgjorde min nærmeste Fremtids Skjæbne. Et Par saadanne Aftener har jeg havt hos denne Familie, men Gud! hvor bliver da anden Selskabelighed af i Sammenligning dermed. –

¹ Malerkammeraten Lorenz Frølich (1820-1908).

² Lægen Joachim Dietrich Brandis (1762-1845), far til Lundbyes ven Dietrich Brandis (1821-1849).

³ Muligvis kaptajn i Søetaten, Didrik Wilhelm Holsten (ca. 1796-1858).

⁴ Carl Emil greve Moltke (1773-1858).

⁵ Lektor ved Sorø Akademi, Peder Hjort (1793-1871).

⁶ N.F.S. Grundtvig (1783-1872) og hans hustru Elisabeth C.M. Grundtvig, f. Blicher (1787-1851).

⁷ Gustav Vilhelm Blom (1826-1850) og Johan Grundtvig (1822-1907) var begge medlemmer af Lundbyes diskussionskreds, se dagbogen 24. oktober 1843.

21.
hverdags. Men det, du skælt det, var ingen Kligen efter at i deal. seer eller stils over
vor Natur, den ij endig vil bringe endet ind i, end hvad der aektenker sig i den
for mit Øie, naar ij end stille Tilfredshed nyder den, hvad eller i mit Tring
indlyghed i den søger en Færd, en klammori, ij langt maere fandt i Tisvildes
vilde Træk end i Menneskers Færd, Taast, Deltagelse i s. v. o. v. Had den blev
mig fra klæben i morgen med deres Forts grunde, ij skal nok træste mig selv
men mi glænte ij, hvad ij vilde sagt - ja, det var; at ij langt seere end ledtes fra
Tænken om dette mytiske Landskab seend, at ij fælte en dybt Træng til ogsaa
at gaa en Stjærn til Fodul for mit elskede Fod. Land. Ingesom Digteren til alle
Tider har gaaet Pæblithets Fortærelse og det med sit Ord opflammet de søjgende
Følelser, saaledes her d. j. maere ogsaa Meloen indledt den gytt det, ij kan
her se på alle det Dine og Evangelisten. Den samme Følelse er det vist, som
førmer den høie Længsel til idelig at sejles med Compositioner af vor Oldtids
Mortens, hvor der ender har Vanskeligheder, naar ganske skælle seer ferri-
pen, om han tog fat på Fælehed og Dypens, hvor til han har endt saa
ferhansende Aarleg. Vi maer sige, ij langt mere end han i Villien til det
Gode haerer ij her mig, men kraften til at indføre det mangler ij. —
Noe gik dog nogen Tid — hvad an seer ij ind i morgen?
Wished.
1941. 1874
Hver Morgen bragte sin høie Længsel mig den glade Tidende: at ij her først Stjændist.
En meere Dag har saaledes kjort alle Tænker omkring i mit Hoved, at ij neppe kjender mig selv.
Ij, der gik med sinnet Ansigt omkring, venter og græser — den min fra et Hov til et andet,
bliver gratuleret og end taget med Nærlyghed. Ja, da ij ogsaa gikhen at gratulere den
gamle Pændis fra hans Fødselsdag, tillædes ij endig af Mennesker, der tidligere aldrig
vilde set til mig, i de levende Aare. er ij da en anden min fandt ij skal see fremmede
Lande. Den store pædagogiske Capt. Klæbten selv, der end digher har foragtet min unge Person,
saa arimable, og hans Egleme Grev Maltke til Baggaard saa saa naedig at ender det
si sig end mig en Stund; den Spæb. han skulde vide, at ij i Winter har sejlet
ind den Steensøring, han fra et Par Aar siden adslagde, for at forvandle den til
et Steengård, en Gjerring, bespise han blev taget under Behandling af Prof.
Peer Hjørt: Lov, der ingenlunde Lages Fingrene imellene. Altsaa man saa
det en interessant Person, hvad man det da bliver, naar man har seet. Det er
og besynderligt, naar digher den Besøding fra det Fremmede er her. Ij siger ij
saa mere end, naar ij i gamle Dage med stille Begeistring opfattede og gjenaae for
Eure vor Natur, da du har Fred og Træng i mit Indre, end nu, da ij i Talelære af
Længsel og Tændersplidelse søger ind en Færd at glemme og leve, fordi det er ikke
den nok i mig til at græmere. Men da ender den Ingen mig, og siden Bitterhed

22
trak p mig mere og mere ind: mig selv, og her om og naa laad: at Verdens
Hoved er en saa ganske ligegyldig Ting, at p indelig beklaegt Naem den i Selskabs
Salobning (Nogen sees dog), der kan have betydelige paa sine Tilbedere. Nu, i mit
egte Indre er en Norden, der skal have mine bedste Kræfter, mine bedste Tanker og
til Gjengjæld give den mig mine bedste Tjenester. Men p ved maalt Ligt i Tivoli, og
har p dog ikke været med meget aandelig Ligt; det blev en Taarung for mig at læse og
have Nat i lang Tid har p saaledes et Par Timer efter at p kom hjem, da p den
har født mig med saadanne om Aftenen i lang Tid, sidde og læst, spjaldet den Tid for
Tivolen og fritaget mig for det slumme Nøg, naar at tilbringe sine mange Aftener
saa, naar. Noget kan være anvendes om p, blot magenlunde skal indlygheds de
ansker blot at p, naar paa Nissen være indtrækket i et sommele Kæmpehæder og
Erferinger, p fatter saa meget af begge dele. — I Mandag Aften da Færdig
ingen var i Academiets og minne Færdig paa det Kæmpe, var p hos Grundt
sige og kunde i Sandhed ikke blive tilbragt sine Aftener, den vil være efter glæde
lig i min Grundning. Vi var en Del Mænge der sammen og gæstede i høi
stet Disput, som Præsten selv det kunde høre i sit Værelse og da han kom ind
pærlig kan selv den med sine og Vorne. Almind var: Forholdet mellem det Drukke
Mændene og det videnskabelige Mæde, hvilket sidste Ligt Blom og Jørgen Grundt
vilde have paa det første Bestyring. Det Mæmme vilde, det var mig især
at gjengive, men Lagen var af den Natur, at den indvending maatte interessere
den gamle, uendelige Ward, p ansæe det for en stor Lykke at have kjendt, og
sine Offringer var ogsaa saaledes, at han ganske var mig hen, og p for det glæde
sænt at man paa samme Tid i Academiets afjorde min nærmeste Fremtid,
Spisbar. Et Par saadanne Aftener har p haft hos denne Færdig, men
paa: naar bliver da anden Selskabelighed af i Sammenligning dermed —
paa 3 Puster og Læring. 1de Paaskedag 29 Mars.

Den havde givet Læring Lov at give 3 Puster, om han bragt mig den forstede
Tidende — han gæde det og ansæe: 1. at p aldrig mere maatte findes gnaven. 2.
at p aldrig mere paa en anden Markt maatte være Plads til en Malteser,
hvilket naar. Bestyring til mit lille Billed med de to Kæer, og 3. at p aldrig
mere vilde gæe med Klæstind. Men nejensyngte disse Puster sig, de
komme alle mig selv tilgæde, om p er istand til at opfylde dem. Ingen
har p ikke været siden, og Klæstindene som p har, vordtager et af det
Lekt, som p fik her at have et Par Gang, endnu til den gamle Plad Læring.
Malteserene kan blive mig det værste. — for p maatte vistelig ingen
Plads til hende. Men kunde p sige en heel Del om Skapene — men p vil
gjemme det.